

Dominika Moravčíková, 26 rokov, Strečno

Noro

Narodila som sa farboslepá. Lekári povedali, že nerozoznávam žiadne farby zo spektra, čo je veľmi vzácné. Barbora mi v deviatom ročníku na základnej ozrejmla, že farby sú dôležité, pokiaľ chceme vyčnievať. Ukázala mi časopis plný rád ohľadne farieb mejkapu, šatníka a aury. Naslepo som si kúpila nové oblečenie v žiadúcich farbách a podľa čísla odtieňa vybrala správny melír na vlasy. Boli sme najvychytenejšie dievčatá na škole, pestrofarebné ako jedovaté jašteričky.

Prvý raz sme boli von s chlapcami až deň po prevzatí vysvedčení. Vtedy som na futbalovom trávniku prvýkrát uvidela Nora.

„Ten je náš?“

„On je z Borovinej.“

Chlapec doplnil, že Noro mal za sebou už niekoľko vyradení z hry kvôli podrážaniu protihráčov.

„Má krásny ohryzok,“ pošepkala mi Barbora, keď sa jej chlapec na chvíľu vytratil. „Moja krstná býva v Borovinej a tam ho všetci poznajú. Má vraj posunutý prah bolesti, takže sa ničoho nebojí. Ako decko si vybil všetky mliečne zuby na šmýkačke.“

Po tomto zápase sme už Nora na ihrisku nevideli. Z nejakého dôvodu prestal hrať futbal a neobjavoval sa ani na tréningoch. Barbora však odiaľsi zohnala jeho číslo. Deň po hodoch zapla na mobile reproduktor a zavolala Norovi z mojej izby.

„Prosím.“

„Si strašne sexy,“ zachrúmala a pridala niekoľko zvláštnych návrhov, ktorým som vtedy ešte nerozumela. Zdalo sa, že Noro áno.

„Keď si taká odvážna,“ odpovedal, „príd' mi to povedať do očí, a potom sa môžeme ďalej baviť.“

Barbora sa rozchichotala a ukončila hovor.

Po telefonáte sme na Nora zabudli. Barbora si našla frajera a prestali sme spolu chodiť von. Do maturity som o ňom nepočula.

Počas akademického týždňa som Nora uvidela stáť pod mojim oknom. Žmúril pred seba a opakovane udieral do elektrického zvončeka na našej bránke. Môj otec na našom dvore prevádzkoval výkup železného šrotu a farebných kovov. Noro k nám v ten deň prišiel prvýkrát. Na prívесе prichytenom k staršiemu BMW zaprskanému blatom viezol fľakatú práčku a niekoľko pokrčených odkvapov.

Zbehla som po schodoch a po ceste na dvor zakričala do kuchyne na otca. Na masívnom zväzku kľúčov som pohľadala ten správny a otvorila bránku. Noro nacúval do dvora, vystúpil za auta a natiahol si pláténé rukavice. Otec pomohol Norovi s prenosom práčky na váhu. Ja som vyniesla z dielne zošit a kalkulačku.

Kým otec triedil odkvapy, Noro sa opieral o auto a prezeral si našu záhradu zapratanú starou elektronikou, bicyklami a hrbami súčiastok až po skleník. Keď som skončila s vážením, spočítala som odmenu a vysypala Norovi mince z otcovej plechovej škatule do dlane. Noro si prehodil peniaze do druhej ruky a vyzliekol jednu rukavicu, aby mi mohol podať ruku.

„Inak, ja som nejaký Noro. Budem vám takto voziť veci z Borovinej, starí ľudia sa potrebujú zbaviť šrotu a nemá im to kto vyviešť.“

„Kedykoľvek,“ usmieval sa otec.

„Z toho chalana ide strach,“ skonštatoval, až Noro odišiel, a pre istotu pozrel ponad plot aby

sa ubezpečil, že zaprskané BMW zmizlo. „Počul som už, čo tam u nich stvára. Ten by si nechal za päť korún prevrtať koleno.“

Noro sa vrátil o dva týždne. Nestretla som ho, ale otec mi povedal, že to u nás v ten deň otočil dvakrát. „Pýtal sa na teba,“ pokračoval a ostražito sledoval moju reakciu. „Povedal, že má pre teba brigádu, a nechal ti tu číslo.“

„Čo ma po tom,“ odpovedala som.

Až rodičia zaspali, vzala som z kuchyne papierik s číslom a zavolala mu.

Ráno som sa vytratila do Borovinej, podpísala dohodu o práci a Noro ma na leto zamestnal vo svojej zmrzlinárni. Pri krčme zmontoval provizorný stánok a narýchlo mi vysvetlil, čo mám robiť.

V polovici septembra, keď skončilo babie leto a nastali dažde, sme rozložený stánok spolu s mraziacim boxom a bannerom zmrzlinárne odviezli k nemu domov, prepchali cez bránku do dvora a potom do kôlne v zarastenej záhrade. Noro ma pozval do domu, aby ma posledný krát vyplatil. Oznamil mi, že mi chce predstaviť svoju matku.

Ležala na železnej posteli v samostatnej izbe s obrazom Panny Márie a starodávnou komodou. Koža na jej rukách bola pretkaná vystúpenými žilami.

„Mama, ako je vám? Toto je Lalika.“

Uchopil moju ruku a vložil ju do jej zmäknutej dlane.

Nereagovala. Vzal zo stolíka vedľa postele plastový hrebeň a prečesal jej krátke vlasy, ktoré tvorili len jemné chmýrie na jej lebke.

„Ukazujem jej každého, čo sem dovediem,“ vysvetlil mi, keď sme sa premiestnili do kuchyne. „Robí jej to radosť.“

Vyložil na stôl bankovky a začal po poličkách hľadať alkohol. Zhodil na stôl hrubé poldecáky a otvorenú fľašu vodky.

„Na dobrú robotu.“

Prevrátil do seba poldeci a zdvihol oči na hodiny.

„Asi už odišiel posledný autobus.“

Uchopil zamastený nôž, jeho špičkou udrel na stôl, pohl rukou a prerezal igelitový obrus.

Zjavne to robil často, pretože obrus bol pretkaný škrabancami a zárezmi.

„Zaveziem ťa až ráno, dobre? Môžeš sa osprchovať, nájdem ti uterák.“

Odhodil nôž do drezu a vyskočil na schody. Zaklepal prstami na zábradlie a cukol hlavou, aby som vybehla za ním.

V podkrovnej izbe bolo okrem základného nábytku prázdno. Akurát na parketách pod strešným oknom boli rozložené kvetináče s kaktusmi. Noro sa zvalil na posteľ a vyzul si zašpinené adidasky. Ponožky hneď zroloval a napchal do topánok. Z nočného stolíka vysypal kondómy, ktoré musel najprv vytriediť medzi prázdnyimi škatuľkami od liekov, pokrčenými bločkami a stieracími žrebmami bez výhry.

„Tento štát sa o teba nepostará,“ vyškolil ma, keď prehrabával zásuvku, „zabudni na sociálnu poisťovňu. Musíš si vypracovať vlastný dôchodok, pasívny príjem. Nezhasínaj veľkú lampu,“ pokynul, „ak sa nevieš predať, tak je jedno, čo máš.“

Poškrabal nechťom po zhužvanom žrebe, ktorý predtým zrejme zabudol skontrolovať.

Ukázalo sa, že výhra bola bezcenná. Účasť v televíznej hre, ktorá azda už prestala existovať.

Dlaňou udrel po perine, aby som sa posadila. Rozopol si hodinky, zhodil ich zo zápästia a zdvihol lakeť pred moju tvár.

„Zahryzni sa, najviac, ako môžeš.“

Naliehal, až kým som si k ústam pritlačila jeho ruku a zapustila zuby do kože.

„Nebolí to,“ povedal. „Ja som iný ako ostatní ľudia, vieš? Mamka si myslela, že sa nedožijem birmovky.“

Vyplňul žuvačku na žreb, pokrčil ho a zahodil na stolík. Potom vyhrabal spod brucha opasok a uvoľnil ho. „Pomôž mi troška.“

Pomáhala som mu asi dvadsať minút. Skúšala som všetko, ruky, jazyk, slová, zhluky slov, o ktorých som netušila, že ich vo chvíli zúfalstva dokážem vysloviť.

„To stačí,“ chytil ma za vlasy a odsunul mi hlavu. „Skoro vždy je to takto. Keď na to nemám celý deň, tak ani bohovi. Teraz je už neskoro.“

Obliekol si tepláky a zhasol svetlo.

O pár dní som sa ohlásila na úrade práce. Krátko potom som nastúpila na absolventskú prax. Bolo mi jasné, že Noro si vodil do domu iné dievčatá, aj keď mi z času na čas napísal, či za ním neprídem do Borovinej. Na začiatku novembra mi z ničoho nič zavolať a naliehal, že mám za ním prísť na vodné dielo.

Keď som dorazila k bufetu pri vode, sedel na pňiku, prevaľoval v ústach vyhasnutú cigaretu a chveli sa mu prsty.

„Začal som brať lieky na hlavu,“ objasnil.

Chvíľu sa vypytoval, čo je nové, až nakoniec vyložil karty.

„Prenajímam teraz osem garáží, vieš, a na to už podľa zákona potrebujem eseročku. No a chcel by som to dať na teba. Proste, teraz mi čosi nevyšlo, a aby mi na tie prachy nesiahol exekútor.“

„Tak preto si ma zavolať?“

Noro pochopil a zmenil tón. Pokúšal sa ma presvedčiť, že som mu chýbala.

„Umiera mi mamka,“ povedal, „dnes v noci nechcem byť sám.“

Hodil do vody veľký obliak a zatriasol sa, keď počul náraz o hladinu.

Do Vianoc som u Nora spala ešte niekoľko krát. Norova matka umrela deň pred poslednou adventnou nedeľou. „Bola preč už dlho,“ oznámil mi do telefónu neznámym hlasom, „ale teraz je to už napevno. Príď sem.“

Do Borovinej som dorazila o pol hodinu na bicykli. Noro otvoril dvere so suchými očami. Bez slov ma pustil dnu a v kuchyni odsunul stoličku.

„Úprimnú sústrasť,“ povedala som.

Sadol si oproti mne a uchopil svoj obľúbený nôž.

„Ty nikdy nebudeš mať peniaze,“ vyslovil. „Myslíš si, že sa o teba bude niekto starať. Možno preto si sa mi zavesila na krk.“

Vytiahol cigaretu a pripálil si ju na sporáku. Chvíľu sa prechádzal, potom pristúpil k oknu a koncom cigarety prepálil sieťku proti hmyzu.

„Chod' domov, dnes už nič nebude.“

Nejaký čas som o Norovi nič nevedela. Hovorilo sa, že sa pobil v krčme a museli mu zašívaf hlavu.

Po novom roku som si našla prácu v predajni FARBY-LAKY v našej dedine. Väčšinu času som presedela medzi policami zapratanými vedrami s farbami, štetcami a kozmetikou.

Pár mesiacov po tom, ako som naposledy videla Nora, zastavilo pred predajňou známe BMW. Noro chvíľu stál pred dverami a pozeral na tabuľu, na ktorú som kriedou načarbala zľavy, potom vošiel. Kruhy pod očami mu zmizli a z nejakého dôvodu bol upravený.

„Som počul, že tu robíš,“ uviedol sa, „tak som ti prišiel spraviť tržbu. Prerábam garáže.“

Počkal, kým som našla hnedú farbu podľa čísla odtieňa, vystúpila na rebrík a uchopila vedro.

„Pristane ti to,“ zašomral. „Myslíš na mňa ešte niekedy, Lalika?“

Ospravedlnil sa za to, čo sa stalo naposledy. Prezradil, že jeho problém s erekciou bol vyriešený. Po smrti matky začal chodiť na terapie, ktoré boli úspešné, a jediné, čo ho stále trápilo, boli dlhy. Oprášil svoju dávnu prosbu. „Firmu už mám, len by som ju prepísal na teba. Volá sa síce mojim menom, ale vieš, to by bolo v pohode, keby sme sa napríklad vzali.“

„To vieš že hej.“

Podala som mu vedro s farbou a oznámila mu, že ho už nechcem vidieť.

V slnečnú sobotu na konci leta Noro zazvonil pri našom dome. Vedel, že vtedy budem pomáhať otcovi s triedením šrotu. Doviezol niekoľko bateriek z auta a kotúč medených drôtov. Otec ako obvykle pomohol Norovi vykladať šroty na váhu a ja som vytiahla kalkulačku. Keď odpratal z váhy posledné kusy a požiadal ma o vyúčtovanie, Noro sa začal ošívať.

„Mám pre vás ešte jeden kúsok,“ strčil ruku do vrecka teplákov. „Nemáte to síce v cenníku, ale ja viem, čo za to chcem.“

Z vrecka vylovil prstienok, pokrčil kolená a položil ho na váhu.

„Kameň je zelený, ako máš oči,“ informoval ma.

„Prestaň.“ Vystrela som nohu a skopla prsteň z váhy.

Noro nebol prekvapený a očividne sa zabával. „Možno by si nás s otcom mohla nechať, aby sme sa porozprávali. Zatiaľ mi môžeš spočítať drobné za šrot.“

„Strápňuješ sa,“ povedala som. „Zmizni aj s tým prsteňom.“

Otec sa medzi tým rozhodol, že s tým nechce mať nič spoločné a schoval sa do domu.

„Tak dobre,“ priznal si Noro a zdvihol na mňa ukazovák, „ale toto nie je koniec, Lalika.“

Zodvihol prsteň zo zeme a vyleštil ho rukávom.

O tri mesiace bola svadba. Podpísala som uzavretie manželstva a následne aj odkúpenie Norovej eseročky spravujúcej prenájmy garáží. Neviem presne vysvetliť, čo sa stalo medzitým. Noro ma v tom období často volal k sebe do domu a choval sa ku mne lepšie než zvyčajne.

„Postavím ti dom hore na kopci, s bazénom aj solárnymi panelmi,“ sľuboval mi, a dokonca priniesol papiere dokazujúce, že zohnal pozemok. Na také veci mal talent, vedel vyhľadať dielových vlastníkov, ktorí nehnuteľnosť podedili, poštváť ich proti sebe a zložitými spôsobmi odkúpiť celok po častiach.

Na svadbe sa Noro oddelil s viacerými mužmi do fajčiarskeho salónika a tam sa predvádzal. Nechal si na kožu prikladať rozpálené uhlíky z vodnej fajky a ihlami pichať na dlane. Keď som ho tam pristihla, bol vyzlečený po pás. Prikázala som mu, aby sa vrátil na oslavu. Poslúchol ma, ale naďalej sa choval ako zmyslov zbavený.

Ráno po popravkách som zbalila oblečenie do troch cestovných tašiek a rozpačito sa rozlúčila s rodičmi. Mama plakala, otec bol zvedavý, ako dlho to vydržím v Borovinej, kým sa so slzami vrátim.

Bolo dohodnuté, že budeme bývať v Norovej starej chalupe, kým sa nepostaví dom. Noro narýchlo kúpil posteľ pre dvoch a pod oknom usporiadal svoje kaktusy. V krátkom čase sa mu podarilo odkúpiť väčšinu prázdnych garáží pod bytovkou na kraji dediny. Do týždňa vo všetkých svojich garážach zapojil elektrinu a ja som ich vyčistila od pavučín.

Keď sa Norovi začali zbierať platby od nájomníkov, posadil sa v záhrade na drevenú stoličku zaffkanú od bielenia, strčil si do úst steblo trávy a vyložil nohy na prevrátené plastové vedro. „Vidíš,“ založil si ruky za hlavu a zavšíšil predo mnou svoje školenie sebestačnosti, „sedemsto eur mesačne. A sedím na riti. Žiadna spoliehanie sa, žiaden právny štát.“

Na konci jesene zaplnil kalendár na niekoľko mesiacov dopredu spoločenskými udalosťami. Počas cateringov si podával ruku s každým, komu sa zapáčil jeho vtip alebo kompliment, „inak, ja som nejaký Noro,“ povedal vždy a pritiahol ma k sebe, „a toto je nejaká Lalika.“

Rozhodenie sietí čoskoro prinieslo ovocie. Noro ma zoznámil s mužom, s ktorým sa chystal vo veľkom vykupovať použité motory áut z Nemecka a predávať ich ďalej v rozvojových krajinách.

„Musíš v jednom kuse len špekulovať,“ vynadala som mu, keď chlap odišiel. „Mohol by si pre zmenu niečo sám vytvoriť.“

„Neser ma,“ prikázal Noro, „a začni makať. Musíme to celé vybudovať od podlahy.“

Na jar sme sa nastťahovali do nového neokožovaného domu, v ktorej už mal zariadenú pracovňu. Ako prvé sme presťahovali kaktusy. Potom sme rozprestrelí koberce, namontovali zrkadlá a strhli nálepky z okien. Keďže dom bol zariadený a Noro mal pocit, že sa mu darí, predložil mi návrh, že je čas otehotnieť. Vyhradil mi deň voľna na prehliadku u gynekológa a spektrum sprievodných vyšetrení.

„Dieťa ťa skludní,“ zaprorokoval.

Moje telo už nepatrilo mne, ale Norovmu životnému projektu. Než som si to uvedomila, predala som sa za prsteň so zeleným kameňom a bývanie v neokožovanom dome, ale to bola napokon Norova špecialita - vedel dostať z ľudí pod tržnú cenu to, čo potreboval, a pracoval s tým ďalej vo veľkom štýle.

Prvé mesiace tehotenstva prebehli bez incidentov, hoci návštevy nebezpečne vyzerajúcich mužov z Norových kruhov sa vyskytovali čoraz častejšie. Keď som bola v ôsmom mesiaci, Noro prišiel domov opitý a vyvracal sa na koberec.

„Ďakujem ti pekne,“ doniesla som z kúpeľne namočený kartáč a kľakla som si, aby som mohla začať drhnúť.

Ráno po opici Noro upadol do depresie. Zavrel sa do izby s kaktusmi a vychádzal von len na záchod či na to, aby potiahol z chladničky konzervu jahôd.

Jeho stav sa ďalej zhoršoval, až raz ráno rozhádzal všetky papiere a zmluvy, vytrhal z kvetináčov kaktusy a rozmazal hlinu po podlahe.

Keď pre neho prišla sanitka, bol už relatívne v pokoji.

„Inak, ja som nejaký Noro,“ podal záchranárovi ruku dopichanú z kaktusov.

Do pôrodnice ma odviezol jeho brat.

x

Preberám výstrižky krepového papiera medzi prstami a zaplietam ich medzi konáriky na murovanom plote. Krstná mama mi pomáha triediť krepový papier podľa farieb. Je dôležité, aby bol na každom strome vyvážený počet pásikov každej farby.

Podarilo sa nám ostať v dome, okožovať ho, splácať hypotéku a dokončiť záhradu. Otvorili sme si reštauráciu, organizujeme pútnické zájazdy pre dôchodcov, prenajímame niekoľko autobusov. Myslím, že Nora to ani trochu neteší. K podnikaniu ho vždy hnalo akési prapôvodné nutkanie, nikdy nemal sen niečo vlastniť alebo riadiť ľudí.

Noro nikdy o ničom nesníval.

Na oslave po prvom svätom prijímaní sedíme za stolom pod altánkom. Až sa všetci usadia, Noro prednesie prípitok. Nasadí svoj presvedčivý hlas, ktorým ponúka brigádu, žiada o ruku na šrotovisku, predáva motory do áut, predstavuje sa záchranárom.

Nestačíme dojesť polievku a do Borovinej dorazí jedna z najhorších búrok desaťročia. Ponáhľame sme sa spratať riad a stoličky do domu. Noro si vyzuje topánky, prejde do záhrady a ľahne si na trávnik. Od jeho kože sa odrážajú kúsky ľadu a zem pod ním nasakuje vodou.

Všetka bolesť, hypotéky a poistenia hypoték, dotácie, zájazdy do Ríma a Lúrd, motory, žiarovky, garáže, všetko z neho opadáva a stáča sa do útrobov zeme.

Noro sa rozpúšťa v úderoch búrky a je nažive.

